

EL

ECONOMIA ■

El dèficit de finançament afecta la competitivitat de les empreses catalanes

LLIBRES ■

Maria Carme Roca, Elisabeth Bowen o Carme Junyent, entre les novetats literàries

MAGAZÍN Núm. 303

Divendres, 17 de novembre de 2023

ALISON JACKSON

“M’encanta que les fotografies siguin provocadores”

GRISSELDA ESCRIGAS

ENTREVISTA

ALISON JACKSON

“La fotografia ens converteix en una societat voyeurista”

Fotògrafa, cineasta i escultora, la britànica Alison Jackson explora des de fa més de 20 anys el culte als famosos. Ho fa a través de fotografies molt realistes fetes per dobles de personatges coneguts, molts d'ells de la reialesa britànica, però també d'artistes com Elton John o polítics com Donald Trump. Una selecció d'aquestes imatges s'exposen a Granollers dins el festival Panoràmic, en la primera exposició d'aquesta importància que se li fa a l'Estat espanyol.

**Text: Teresa Terradas
Fotografies: Griselda Escrigas**

Vostè que ha exposat a tot el món, no havia fet una mostra d'aquesta envergadura fins ara a l'Estat espanyol. La sorprèn aquest fet?

Sí, és veritat, és la primera vegada que exposo aquí a Espanya. Però no em sorprèn, sempre hi ha d'haver una primera vegada per tot. A més, és fantàstic estar a Barcelona, és una ciutat que m'encanta.

A l'Estat espanyol també hi ha una monarquia amb una família reial, però no es coneix cap artista que hagi fet un projecte semblant al seu. A Gran Bretanya hi ha més permissivitat en aquest sentit?

A Anglaterra, el que passa és que els encanta el *gossiping*, és a dir, parlar per darrere les espatlles de la gent sobre la seva vida privada. Potser sí que són menys tradicionals en aquest aspecte. Potser no hauria d'estar fent aquest treball, però bé, l'estic fent.

Però sembla que està buscant dobles del rei Felip i de la princesa Elionor. Té algun projecte en marxa al país?

Sí. M'agradaria trobar els dobles de la princesa Elionor i del seu pare. Trobo que és molt interessant el fet que els monarques no siguin escollits, sinó que hereten la corona. M'interessa molt aquest tema de les herències. No sé si has vist mai tota la parafernàlia que es crea al voltant de la reialesa britànica, amb els cavalls, la vestimenta, com es donen les mans... tota la imatge que es crea al seu voltant. Tot el teatre que es genera

al voltant de la monarquia és molt interessant per mi, sobretot pel fet, com ja he dit abans, i com passa amb l'espanyola, que és una cosa que no és escollida, sinó heretada. Doncs crec que a la monarquia anglesa fins i tot li pot resultar interessant tot aquest treball, que consisteix a alimentar la fantasia que es genera al seu voltant, així encara s'alimenten més tots aquestes aspectes lligats a la seva posició.

Ha tingut molts problemes legals amb la monarquia?

No, no n'he tingut. La família reial no acostuma a prendre accions legals. De fet, el príncep Harry és el primer de la família que ho ha fet. I és que crec que tampoc és sobre el treball que jo faig, sinó que és sobre el fet de com nosaltres perseguim i alimentem tota aquesta parafernàlia.

I a fora de Gran Bretanya? Donald Trump no ho havia intentat?

Va existir la possibilitat que Trump emprengués accions legals abans que la imatge (es refereix a una fotografia d'ell amb membres del Ku Klux Klan) sortís a *The Guardian*, però finalment no va fer res. El que va fer va ser enviar-me amics seus perquè jo els entrevistés, amb fotografies d'ell. Volia que jo tingués informació seva a través d'aquells amics, que em fessin arribar aquelles fotografies privades. El que volia fer Donald Trump era utilitzar-la com a vehicle.

L'objectiu final d'aquestes fotografies sempre és provocar l'espectador?

M'encanta que les fotografies siguin provocadores, i trobo molt avorrit que algú vegi una fotografia i passi de llarg. El que busco una mica

“Costa molt trobar els dobles dels famosos. És terrible. Treballo amb algunes agències però normalment els trobo al carrer”

és això que et passa quan veus una cosa i et crida l'atenció i et demanes: “Ostres, què és això? Potser no ho hauria d'estar mirant”, però no pots parar de mirar-ho.

Així, serveixen per alimentar el *voyer* que tots portem a dins?

Per naturalesa, som molt voyeuristes. La fotografia ens fa ser-ho, és un catalitzador perquè esdevinguem voyeuristes. Però per molt que perseguiu una persona a través d'una fotografia, no la podem atrapar mai, perquè no hi és. No la podem tenir, i sempre desitgem allò que no podem tenir. Et penses que coneixes una persona a través d'una fotografia però en realitat no deixa de ser la forma com la presenten el seu publicista o els mitjans de comunicació. Perseguiu persones, i d'aquesta manera la fotografia ens converteix en una societat voyeurista. És divertit, i jo m'hi fixo tota l'estona perquè és la meua feina.

Podem dir que la fotografia és mentida? El mateix títol de l'exposició ja diu “Truth is dead”.

No, no diu tota la veritat. Sembla que ens ho haguem de creure perquè ho estem veient, però al final és només una perspectiva més. Un exemple seria la fotografia *The young girl is dead*, amb una noia morta i envoltada de foc. A la fotografia sembla que no està viva, però resulta que sí. La fotografia sempre ens pot fer creure alguna cosa que no és.

Deia que la fotografia només és real uns segons, quan es prem el gatell?

Quan els polítics es fan una fotografia només és real durant aquells 30 segons en què s'està tirant la foto. Al cap d'un moment d'haver-la fet, ja estan fent una altra cosa que pot ser totalment contrària al que feien en el moment de prendre la fotografia.

Explica que va començar a fer fotografia perquè odiava la fotografia.

Sí, tot gira al voltant del mateix. Ho vaig dir en el sentit que no et pots creure el que la fotografia diu, no és fiable. Per això vaig dir que odiava la fotografia. Perquè vivim en un món d'incrèduls, no de tontos, però sí. Jo me'n ric dels iconoclastes. La fotografia crea un món de falsedats.

Després de tants anys treballant aquest culte a la celebritat es pot dir que vostè s'ha convertit també en una celebritat més?

No suficientment. Les veritables celebritats han hagut de treballar molt i molt dur per ser on són. Però un cop et trobes en la seva posició, ja no has de treballar més. L'únic que has de fer és anar a un estudi fotogràfic durant vuit hores i fer mil imatges, i després marxar de vacances.

Té alguna fotografia preferida?

Una de les meves favorites és la que es veu la Camila fent el que més li agrada, beure, fumar i esperar pacientment,

Té moltes dificultats a trobar dobles?

Sí, moltes, és realment terrible. A vegades, quan li dic a una persona que s'assembla a Donald Trump m'ha intentat colpejar. Tot el món vol ser Trump, però a vegades em costa molt trobar els dobles. Amb Trump també em va passar que el doble es va convertir en el monstre que era el real. El doble va passar a ser una divinitat, tothom es

“Truth is dead”. Exposició del festival Panoràmic

L'obra més venuda d'Alison Jackson és la fotografia de la reina Elisabet II asseguda a la tassa del vàter amb les calces abaixades i llegint una revista. L'obra es pot veure aquests dies a l'exposició “Truths is dead”, que Alison Jackson presenta fins al 26 de novembre a la nau Dents de Serra de Roca Umbert de Granollers dins el festival Panoràmic, de fotografia, cinema i més. Moltes de les fotografies, precisament, tenen com a protagonistes membres de la reialesa britànica. La reina Isabel II apareix en més d'una imatge. En una d'elles surt en una perruqueria amb Camila i Kate Middleton, totes tres sota uns assecadors de cap i llegint revistes del cor. “És una de les imatges més populars, que mostra tres monarques fent la cosa més normal que es fa en una perruqueria”, explica Jackson. “Com que no faig mai retocs de les fotografies, em va costar moltíssim trobar tres assecadors del mateix color”, reconeix. A diferència de moltes de les seves imatges, que estan

fetes en espais públics, aquesta la van preparar en un set. Jackson també apareix en una de les fotografies exposades. És un retrat d'ella en una barreja de Diana de Gal·les, Andy Warhol i Marilyn Monroe. “En algunes ocasions em resulta interessant treballar amb la meua pròpia imatge”, confessa. Més enllà de la monarquia britànica, la fotògrafa ha retratat molts actors i polítics. Donald Trump hi apareix en diferents fotografies, en una, al costat de membres del Ku Klux Klan, que no va a ser feta a Atlanta, sinó a Richmond Park, a Londres. “Als veïns no els va fer gaire bon rotllo.” En una altra apareix amb Putin, asseguts damunt un llit i amb barnús. D'artistes hi ha des d'Elton John, que va acabar comprant la fotografia on apareix mentre li feien una colonoscòpia; Angelina Jolie i Brad Pitt; Michael Jackson, Jack Nicholson o David Beckham, pel qual va necessitar dos dobles, un per a la cara i l'altre per al cos. Són diferents imatges, però totes ja històriques.

volia fer fotos amb ell, i de sobte em vaig trobar que vaig haver d'estar un any i mig sense poder treballar amb ell. Va ser un malson.

Els dobles els troba sempre al carrer?

Treballo amb agències, però la majoria de vegades els trobo pel carrer. Ara, a més de l'Elionor i el rei

Felip II estic buscant dobles de la cantant Rosalía, de Joe Biden i de Trump a Espanya i a Anglaterra. També se m'ha fet molt gran la doble que tenia de la princesa Diana de Gal·les, i en necessitaria alguna més jove. Ahh, i també busco doble d'Audrey Hepburn i de Brigitte Bardot.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Fatxes

Arreu la dreta s'està desplaçant cap a l'extrem. En tenim nombrosos casos a la Unió Europea i fora d'ella. El cas del Partit Republicà nord-americà, fagocitat per Donald Trump, n'és un exemple. Els partits conservadors han anat perdent la seva aurèola moderada en fons i forma, tot mudant cap a la polaritat envers el progressisme tot adoptant les estratègies del populisme de negar el pa i la sal a l'adversari, creant un bloc monolític posseïdor de veritat absoluta. Pel camí, se n'enduen per endavant una bona part de la cultura democràtica que consisteix en consensos, respecte i acords, per anar cap a posicions agòniques, quedant-se només amb el formalisme democràtic de les eleccions. I aquestes, quan es perden, es parla de frau i no se n'accepten els resultats. Dreta il-liberal s'anomena aquesta deriva que no sembla un fet aïllat i puntual, sinó una tendència que pot tenir molt recorregut i que enverina de manera notòria el dia a dia de la política. A més de la deriva conservadora cap a l'extrem, ha aparegut una nova extrema dreta, que ja no té les formes i la pràctica de la violència oberta que tenia fa uns anys. Extrema dreta 2.0, l'ha anomenat l'historiador Steven Forti per diferenciar-la dels totalitarismes dels anys trenta del segle passat. No pretenen acabar amb la democràcia instaurant una dictadura, no fan parades paramilitars, obvien els símbols que podrien remetre'ls a l'Holocaust, però pretenen que les eleccions serveixin per legitimar democràcies autoritàries, redefinir l'estat de dret, limitar les llibertats i recuperar fórmules tribals i fer servir les migracions de boc expiatori. Governen a Itàlia, Eslovàquia, Hongria o Rússia.

Són molt rellevants als països nòrdics, França, Àustria o Espanya. Encara que no guanyin, el seu triomf és haver arrossegat els liberals i conservadors clàssics cap a l'extrem, cap a les seves posicions.

És el que està passant a Espanya. El Partit Popular ha fet seva l'estratègia trumpista de deslegitimar els contrincants progressistes, tot negant la validesa dels seus resultats, generant un clima prebèl·lic i aixecant el carrer contra la lògica i bon funcionament del sistema democràtic. Han substituït la crítica política per la demonització de tot allò que pugui tenir tints de progressista,

A les manifestacions a Ferraz s'han recuperat els comportaments extrems més inadmissibles

tot deshumanitzant la figura del líder contrincant. La llei d'amnistia i el pacte de legislatura amb grups independentistes convertits en l'excusa per eliminar les regles del joc, afirmar que Espanya es trenca o bé que els acords d'esquerra són "corrupció política" que abonaria un cop d'estat, concepte aquest que coneixem i amb el qual no deixen de festejar. Al voltant de la investidura el clima polític i social esdevé irrespirable. Però si el conservadorisme ha liquidat la possibilitat de bastir acords polítics entre els dos grans partits, l'existència de Vox s'ha convertit en l'ariet de la reacció postdemocràtica. Contra el que pensàvem alguns que era un partit de la nova extrema dreta, en realitat ens ha

demonstrat aquests dies que és singular respecte als seus homònims europeus, representa i simbolitza l'extrema dreta, els fatxes espanyols de tota la vida. El comportament del seu líder i la seva manera d'actuar al carrer és calcada de José Antonio Primo de Rivera i la Falange Española dels anys trenta. N'han recuperat la simbologia, els lemes, els càntics i tota mena de parafernàlia. A les manifestacions davant de Ferraz s'ha desplegat no només tot el *friquisme* madrileny, amb versions que semblen acudits surrealistes, sinó també formes de funcionament de carrer típiques de les organitzacions feixistes, amb violència verbal i de l'altra així com actituds provocadores i de milhomes. Tot el catàleg de comportaments extrems inadmissibles: masclisme del més ranci, cultura de puticlub, insults *desquiciats*, xenofòbia, banderes i reivindicacions del franquisme, demanda de cop d'estat i la consegüent dictadura tot combinant-ho amb pregàries i el sant rosari. El que més crida l'atenció és la resignificació del concepte de llibertat. Se l'han apropiat tot combinant-lo amb expressions i idees que són, justament, la seva negació.

Des de l'esquerra, el perill és el d'acabar per trobar-se còmode en aquesta polaritat. És fàcil rebutjar un adversari tan extrem i pintoresc i pensar que tens la veritat i estàs al cantó bo de la història. No hi hauria d'haver acomodatament a aquesta realitat encara que, pels pèls, es guanyin les eleccions. S'hauria de recuperar una normalitat i cultura democràtica de la qual ara estem lluny que sigui compartida. Que el conservadorisme s'hagi llançat a la muntanya convertint la discrepància en guerra no reforça les nostres conviccions progressistes, en realitat el que fa és fer-nos més dèbils com a societat.

Carles Duarte

Autoretrat de pinzell fi

Coneixem sobretot Joaquim Nadal com un alcalde i un home de govern, tot i que és imprescindible, per explicar-lo, referir-se a la seva condició prèvia i subjacent d'eminent historiador. Podem dir que hi conflueixen la dimensió d'intel·lectual i la de polític d'acció. En un país com el nostre, que ha sofert llargs períodes de règims de visions uniformistes, el catalanisme ha sorgit i ha esdevingut majoritari perquè ha sabut alhora plantejar un discurs consistent i gestionar amb eficàcia. Les persones solen quedar a l'ombra de la seva obra. Ara, però, amb el seu llibre *Confitura de vidre* Nadal ens presenta un autoretrat de pinzell fi. Ho fa amb una prosa que és una llaminadura per als qui estimem el goig de llegir textos que reverencien la vida i que en celebren la bellesa, no pas des d'una idealització ingènua, sinó des de la consciència de les llums i les ferides que el temps va desant

al rebost de la memòria, que Joaquim Nadal obre per a nosaltres convidant-nos a entrar-hi des de les cinc portes dels sentits. Ens hi introdueix amb una declaració de principis, on ens recorda que "la supèrbia anul·la el plaer". I comença per la vista i la seva inclinació a l'ordre, que no equival a una perfecció asèptica. Hi escriu: "Els cels esmerilats, sense calitges, ratllen la perfecció. Però acaben cansant". Ja des de l'inici hi percebem la seva afinitat amb l'univers cultural francès, que inclou el paisatge, la gastronomia, la cançó... Amb una mirada que reflecteix una certa proximitat amb la densa humanitat de Josep Pla, Nadal ens parla de la terra treballada, del foc civilitzat de la llar, del mar on l'esperit s'eixampla, però també del batec somort de les ciutats. Quan s'endinsa en les olors, s'atura a descriure la petjada perfumada del fonoll, la menta, el préssec de vinya o la molsa, la sentor de ter-

ra molla o d'herba segada, de les algues... Hi reivindica els "plaers instantanis del miracle constant de la vida, una mica aliè als avatars de la humanitat, que no ha estat capaç de retenir aquests instants de felicitat i sovint els gira l'esquena". A l'hora d'acostar-nos l'experiència de l'oïda Nadal ens embolcalla amb la remor de l'aigua del riu o de la pluja, amb el carrisqueig de les cigales, però també amb les veus de Françoise Hardy i Dalida o obres de Ludwig van Beethoven, Gustav Mahler o Eric Satie. Les pàgines dedicades al gust arrenquen amb les fruites, però transiten cap a la remembrança d'una truita amb pa amb tomàquet a Portbou, una amanida al camp, un gelat de tall de vainilla i xocolata, les botifarres dolces o la sarsuela que menjaven per Sant Joaquim. El recorregut pels sentits, el tanca amb el tacte, la pell i les marques que hi han deixat accidents soferts. I encara ens ofereix unes pàgines excel·lents d'orfebreria de la paraula i l'emoció sobre els cavalls, la pedra i la fusta, que havia estat l'objecte d'un negoci familiar.

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Pere Martí i Bertran

Fragments de vides

La professora Montserrat Morera Escarré (Barcelona, 1952), després de la jubilació, ens ha sorprès gratament amb una dedicació intensa a la narrativa. L'any 2022 va ser amb la novel·la *Ravals*, publicada per l'editorial valenciana Bromera, que aquest 2023 li ha publicat *Aures*, un conjunt de cinquanta relats que gosaria qualificar de fragments o retalls de vides. Es tracta de textos breus (només un, "Nas", supera les 10 pàgines, i un altre, "Seda", n'ocupa una de justeta), molt variats (pels indrets geogràfics on transcorre l'acció, pels personatges, pels registres i el tipus de narrador...), molt elaborats (estructures molt pensades, llengua precisa i rica, abundor de metàfores i de comparacions sempre ben lligades al text, prosa sovint poètica...), molt actuals (per les vicissituds dels personatges, per les reivindicacions i denúncies...) i molt llegidors (enganxen de seguida i en la majoria de casos voldríem més informació, més "vida" d'uns personatges tan fugaçs, per molt que alguns apareguin en més d'una narració). El títol, *Aures*, és d'allò més encertat tant pel fet que a la majoria hi apareix algun vent, per suau que sigui, com, i sobretot, perquè tots els textos parteixen d'una paraula especial (les cinquanta narracions tenen per títol un únic mot), amb aura o halo

podríem dir, ja que amaguen més d'una lectura, més d'una interpretació, més d'un significat. A la "Cloenda" (pàg. 199), l'autora ens ho apunta: "Arrossegats pels vents de la vida, no ens adonem de l'aura que envolta les paraules: un munt de significats afegits i de frases fetes que utilitzem sense parar-hi esment. M'agrada jugar-hi per esquarterar tòpics". I tant que hi juga, ja ho veureu si us animeu a llegir aquestes *Aures*, que estic segur que no us decebran.

En tinc tants fragments subratllats per una raó o altra! Per qüestions d'espai, només us en podré oferir un parell:

"La pell em guarda el record de la suavitat estremidora de la peònia blanca amb el cor púrpura que l'estimat em passejava, a pas de puça, des del clatell fins al pubis. Els pètals eren dits de núvol que gairebé no tocaven la pell, l'esborronaven" (pàg. 63).

"Capvespre. El mar és un llençol de seda on destaca l'arruga del pas d'un veler que talla en diagonal l'aigua oliosa. El deixant llueix com un collaret de cristall. Una ràfega de iode marí m'omple el pit fart de tossir" (pàg. 175).

AURES

Autora: Montserrat Morera Escarré
 Editorial: Bromera
 Col·lecció: "L'Eclèctica", 348
 Lloc i any d'edició: Alzira, 2023
 Nombre de pàg.: 206

NOVETATS EDITORIALS

'Les illes interiors'
 Maria Carme Roca
 Columna

Sota el nom artístic d'Esmeralda Cervantes, hi havia la persona de Clotilde Cerdà, la filla petita de l'enginyer i urbanista Ildefons Cerdà. Va ser un arpista de fama internacional, va recórrer mig Europa amb la seva mare i no va deixar mai d'estimar el pare. Però va ser molt més: pedagoga, feminista *avant la lettre*... Una dona que Maria Carme Roca ha fet protagonista d'aquesta novel·la.

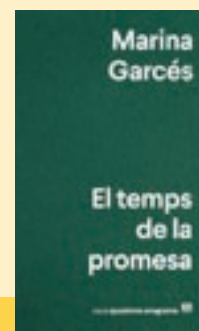
'Paraules al sol'
 Maria Antònia Oliver
 La Magrana

Maria Antònia Oliver (1946-1922) va escriure aquesta novel·la quan el servei militar i un càstig polític afegit li havien imposat la separació de qui seria el gran amor de la seva vida, el també escriptor Jaume Fuster. Un relat epistolar que era encara inèdit i que retrata el país gris al qual tots dos s'enfrontaven. "La vida, en sortir del present, no la conec, serà totalment nova per a tots dos."

'L'amant del diable'
 Elizabeth Bowen
 Ed. Laertes

Elizabeth Bowen (1899-1973) és un dels noms més rellevants de la literatura irlandesa, relacionada amb contemporànies com Virginia Woolf o Carson McCullers. Entre els anys 30 i 40 del segle passat va escriure aquesta sèrie de relats amb elements de fantasia, terror i misteri. I llegint-los veureu que, anys després, el cinema va utilitzar arguments com els que ella va dibuixar.

'El temps de la promesa'
 Marina Garcés
 Anagrama

Quin és el valor de la promesa en els temps que estem vivint? Potser molts de nosaltres convindrem a admetre que és escàs. Marina Garcés, una de les pensadores de referència en la Catalunya actual, ho analitza. I suggereix que pot esdevenir una forma de rebel·lió. I que també pot ajudar a recuperar el valor de la paraula en els moments d'incertesa en què ens trobem.

'No patiu per mi'
 Carme Junyent
 Comanegra

En les darreres setmanes de la seva vida, la ja enyorada lingüista Carme Junyent va treure forces per escriure uns articles lluminosos. Parlaven d'amistat, de gust compartit per la gastronomia d'arreu del país... i de llengua, és clar. Ara es recullen en aquest volum, amb un pròleg del seu amic Pere Comellas. No podia haver-hi un comiat millor que aquest llibre.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

303

 CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

Terminologia jurídica

La terminologia jurídica en català, com en la majoria de llengües, és molt específica i concreta. A vegades, per influència del castellà, algunes paraules en català adopten un significat inadequat.

Vegem-ne alguns exemples.

El verb *interessar* és incorrecte sempre que el puguem substituir per *demanar* o *sol·licitar*. En aquest context, doncs, no podem utilitzar-lo. Així, el verb *interessar* en la frase “El fiscal interessa que es practiquin les diligències oportunes” no és normativa i hauria de ser “El fiscal sol·licita que es practiquin les diligències oportunes”.

Un altre exemple: El verb *precisar* a vegades s'utilitza com a sinònim de ‘necessitar, requerir, exigir o obligar’, per influència del castellà, però en català només té el significat ‘d’explicar en detall’. La frase “Si heu modificat les dades, és precís que ho notifiqueu” és incorrecte. Hauríem d’escriure “Si heu modificat les dades, cal que ho notifiqueu”.

En català *notificar* significa ‘donar coneixement o notícia d’alguna cosa, fer-la saber de manera oficial’. El complement directe d’aquest verb sempre ha de ser la “cosa” que es fa saber o que es notifica, i mai la persona. La frase “Es té per notificat el president” no és normativa, però sí que ho és en castellà (d’aquí ve la confusió). En canvi sí que ho és “Cal notificar la invitació al president”.

D’altres vegades hi ha dues paraules que s’assemblen molt i porten a confusions, perquè se n’utilitza una amb el significat de l’altra: *Escaure* signifi-

ca ‘ser procedent’ i *escaure’s* significa ‘produir-se, esdevenir-se’. “Atès que no consten prou elements probatoris, no escau la condemna sol·licitada” (no és procedent). “La mort del penat, si s’escau (si es produeix), comporta l’extinció de la responsabilitat penal”.

Alguns casos de precisió del llenguatge jurídic els trobem en el verb *interposar*, que significa ‘formalitzar un recurs’, per la qual cosa només podem utilitzar aquest verb per referir-nos a aquest tipus de document (inter-posar, és a dir, posar entre les actuacions concloses i un nou tràmit arran del recurs). *Formular*, que significa ‘posar en una forma clara i precisa’ i ‘exposar en la forma que cal’, és un verb adient per al recurs i la resta de documents de les parts (formular una demanda / una querella / una denúncia / un recurs...). Així mateix, es formulen els càrrecs, les defenses, les acusacions... En aquests casos, doncs, no és adequat utilitzar el verb *interposar*. Finalment, *presentar* és un verb d’ús general que no té una especificitat jurídica i significa ‘posar una cosa davant d’algú perquè la prengui, la vegi, l’examini’. En aquest sentit, tots els documents i els escrits de les parts es poden presentar al jutjat perquè els admeti i els tramiti.

Acabarem amb un altre exemple de precisió lèxica. El verb *acordar* s’usa només quan la decisió és presa per més d’una persona, per exemple un tribunal. Si la decisió la pren una persona, per exemple un jutge, cal utilitzar altres verbs com *disposar*, *decidir*, *resoldre*, etc.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

CULTURA POPULAR

Eva Remolina / AMIC

Origen del calendari d’Advent

La tradició de fer un calendari d’Advent té les seves arrels a Alemanya a principis del segle XIX.

La paraula *advent* prové del llatí *adventus*, que significa ‘vinguda’ o ‘arribada’ i es refereix a l’arribada de Jesús com a Salvador en la tradició cristiana.

Els primers calendaris d’Advent eren molt senzills i es basaven a comptar els dies fins a la celebració de Nadal amb l’ús de marques o espurnes a la paret, una taula o a la porta d’una casa. No obstant això, la idea de tenir una finestreta o una porta que s’obri cada dia per revelar una imatge o una petita sorpresa va sorgir a principis del segle XX a Alemanya i es va popularitzar ràpidament, estenent-se a altres països europeus.

Avui en dia, els calendaris d’Advent es poden trobar en moltes formes i estils diferents. Molts d’ells contenen xocolata o joguines petites, i algunes versions més creatives inclouen activitats o missatges especials per a cada dia fins a Nadal.

La tradició del calendari d’Advent ha evolucionat al llarg dels anys, però continua essent una forma popular de fer el compte enrere fins a la celebració de Nadal i d’afegir una dosi d’emoció i expectació a aquesta temporada festiva i compartir moments especials amb éssers estimats.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

VAN HALEN 'Balance'

Warner Bros Records, 1995

Balance va ser el 10è disc de la banda nordamericana de rock dur Van Halen i l'últim que van gravar amb Sammy Hagar a la veu (després vindria el prescindible i fluixíssim *Van Halen III* amb Gary Cherone dels Extreme de cantant). I el títol reflecteix bé el moment vital d'Eddie Van Halen, guitarrista i líder de la banda, que pretenia deixar l'alcohol i les drogues i establir-se emocionalment. Ell mateix va explicar que a *Balance* hi ha les primeres composicions que va fer "serè". La primera cançó del disc, precisament, *The Seven Seal*, va néixer quan el seu terapeuta, un tal Sat-Kaur Khalsa, el va instar a relaxar-se i escriure imaginant on seria després de beure's mitja dotzena de cerveses i el resultat és un dels millors riffs de guitarra creats mai per Van Halen. Del treball també sobresurt *Can Not Stop Lovin' You* (amb homenatge encobert a Ray Charles), un *single* rodó, i l'energètica

Aftershock. La portada també té història. És una fotografia de Glen Wexler trucada i adaptada per Jeri Heiden. A alguns països, com el Japó, no els va acabar d'agradar i com a anècdota cal dir que un dels bessons siamesos va desaparèixer. Poc després de la gira mundial de *Balance* (que va passar per Barcelona) Sammy Hagar també va desaparèixer de Van Halen. Però això no va ser una anècdota. Això va ser una llàstima i, musicalment, una tragèdia.

NOTES

Doctor Prats abandona els escenaris però tornarà el 2025

Els vallesans Doctor Prats, autors d'alguns dels èxits més rellevants de la música nostrada els darrers anys (*Caminem lluny*, *Les nits no moren mai*, *Tu fas o Les teves pigues*), pleguen veles. Això sí, no ho fan a la francesa sinó amb una mini gira de comiat i anunciant que ressuscitaran el 2025 amb la publicació del seu cinquè disc d'estudi que editarà el segell independent barceloní Halley Records. Abans de deixar els escenaris, doncs, faran quatre concerts durant el desembre a quatre poblacions de cada demarcació provincial catalana però sense trepitjar cap capital "amb la voluntat d'agrair el suport que des de les places de Catalunya s'ha donat al grup". Així, el dia 15 de desembre actuaran a les 6 de la tarda a Cassà de la Selva en un espectacle que han bate-

jat com a "Xaranga". El concert començarà amb una txaranga que recorrerà els carrers de la població fent can-

çons de Doctor Prats per recollir tothom camí de l'escenari del concert. L'endemà dissabte 16 de desembre el grup farà dos bolos. El primer a 2/4 d'1 del migdia a Balaguer amb l'espectacle *El vermut* en format acústic i pensat per a un públic familiar. I el segon serà a les 6 de la tarda a Reus, on faran el concert *El Festibal*, on recuperaran els trets característics que van donar a conèixer la formació: pintures, plomes d'indi i coreografies. Finalment, diumenge 17 de desembre se celebrarà *El comiat* a les 6 de la tarda en un gran concert ubicat a la plaça Nova de Terrassa que comptarà amb col·laboracions sorpresa de diferents artistes. Després d'aquest bolo, Doctor Prats es prendrà un temps sabàtic que aprofitaran per escriure noves cançons que veuran la llum al 2025. Marxen però per tornar. Queda clar.

EL TEST

Josep M. Puigdomènech

Primer instrument que vas aprendre a tocar? Curiosament no va ser la guitarra, sinó l'harmònica. **Primer concert dalt d'un escenari?** Vaig debutar com a cantautor amb un concert a l'antic teatre Cirviànum de Torelló, ja fa molt anys. **Primer disc que et vas comprar?** Ara que tinc 20 anys, de Joan Manuel Serrat. **Quants discos tens?** Un centenar. **Salva'n tres.** En salvaria algun dels Esquirols, algun de Serrat i algun de Lluís Llach. **Grups o músics de capçalera.** Esquirols, Serrat, Llach i també Raimon. **Un concert (com a públic) per recordar.** Recordo molt un concert de Raimon a Taradell, en la seva millor època.

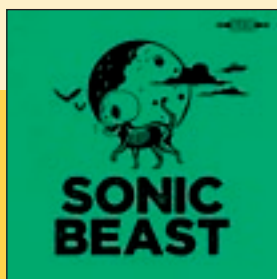
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

JORDI SERRADELL
'Eternitat'

Arriba el segon àlbum d'estudi del bisbalenc Jordi Serradell amb deu cançons on aparca la sonoritat folk i americana del seu primer disc (*Ésser viu*, 2019) per acostar-se a l'indie i el pop. Això sí, algun engruna de la seva característica psicodèlia encara s'hi manté. El culpable d'aquest canvi és el vigatà Jordi Casadesús (La Iaia), que s'ha fet càrrec de l'enregistrament i la producció al costat d'Aleix Bou. El millor del disc és *Eternitat*, un temorràs que neix arran de la pèrdua d'una persona propera que Serradell canta acompanyat de Meritxell Neddermann.

SONIC BEAST
'Sonic Beast'

Quatre veterans de l'escena underground nacional (Alfred d'Illinoise al baix, Xavi de Bullitt a la guitarra i veu, Chris de Bad Mongos també a la guitarra i veu i Roger de No More Lies a la bateria) s'han unit per crear una banda de so orgànic, hipnòtic i contundent. El resultat és un primer disc amb 11 temes de punk-rock de factura impecable amb un bon diàleg de guitarres i veus passionals que fan el cim a temes com l'explosiu *Can't Take It*, que obre l'àlbum, o el melòdic *It's A Trap*. Si algun dia us lleveu amb mandra, pot ser un bon antídote.

SOLK
'Nus'

Després de publicar *Herència* el 2017, els valencians Solk ressusciten publicant el seu segon àlbum en format de llibre-disc. Musicalment *Nus* té dues parts: *La llera dels dies*, que és una trilogia sobre la memòria; i *D'arrels i de branques*, que inclou "El cirerer", basada en una cançó tradicional, "Les barques grogues", una cançó marinera; "País de sorra", basada en un toc de dolçaina de Les Useres, "De gust", "Pega-li la volta", una jota d'estil hardcore, "Correfoc", que parla dels balls de dimonis, i "Batre", una experimentació sobre cants de sega.

ALEGRIA INTERIOR

Toni Juclà / sodecaminar@gmail.com

Binar

El jove pagès binava l'últim camp, així les males herbes no ofegarien el conreu a la primavera. Ja tenia la collita de l'estiu guardada al graner i la de primavera estava sembrada al camp. Era temps de descansar, de gaudir de no fer, de fer balanç i programar la nova temporada; però li costava molt concentrar-se, dins seu hi havia la necessitat de canviar, de fer com feien molts companys del poble, anar-se'n a la ciutat a guanyar-se bé la vida. A l'Ibrahim li agradava estar al camp, però s'havia anat desconnectant, el soroll exterior de què havia de canviar li marejaven l'interior. Un dia voltant pel poble com una ànima amb pena es va trobar la dona més vella del poble, asseguda sota l'ombra d'un arbre. Era costum saludar i escoltar les persones grans, si aquestes volien dir alguna cosa. I va ser el cas, en veure'l tan capficat el va fer seure al seu costat i va començar a recitar una sèrie de passos:

El primer pas: buscar l'harmonia en el silenci per-

què et guï en la recerca. T'ajudarà a parlar només si el que has de dir és millor que el silenci. Les males herbes, els mals pensaments, criden massa l'atenció.

El segon pas: has d'entendre que hi ha fets i coses que s'han de viure per transcendir-les. Si les evites avui demà tornaran a passar, si les afrontes de cara les deixaràs anar de seguida. Si no arrenques una petita romeguera per por de punxar-te, acabaràs esgarinxat quan aquesta conquereixi tot el tros.

Tercer pas: potencia els principis de l'optimisme. Coneix l'existència de l'ordre natural, que regeix en l'equilibri existent entre les coses i fluir de tots els esdeveniments i fenòmens. Així, arribar a comprendre que l'autèntica llibertat és la llibertat interior. No hi ha res més lliure que un bon tros de terra per una llavor.

Quart pas: entrenar la ment perquè no es dispersi tant, has d'aprendre a discernir per prioritzar l'atenció en cada moment. Fes aquest simple exercici, que no vol dir fàcil: tanca els ulls i pensa en una cosa o en un ésser estimat, aguanta la imatge del pensament, adona't com apareixen nous pensaments. Quan comencis a divagar, para't i obre els ulls, descansa un moment i torna a intentar-ho amb la mateixa imatge, i així anar allargant el temps d'atenció plena a un únic pensament.

Cinquè pas: interioritza "Soc el que soc per ser el que soc". Si un es distreu constantment, no pot veure nítidament. És com si mires amb els ulls d'un altre i aquest et fa veure el que vol. I com a conseqüència, governa amb caòtics pensaments que germinen de la negativitat existencial. Accepta el que ets per fer el que vols.

Sisè pas: quan les circumstàncies ens porten a la deriva posa en pràctica els cinc passos anteriors. Ajuda molt tenir la ment entrenada i binar tots aquells mals pensaments per continuar caminant.

Així l'Ibrahim va posar en pràctica tots aquells passos en el seu dia a dia i va establir que la pròxima collita l'aniria a vendre a la ciutat, on ara hi havia molta gent.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 17-11-2023 al 23-11-2023

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Si dubtaves a l'hora de fer un pas endavant, pren la iniciativa. Això aplica a assumptes laborals i a l'amor. Fas nous contactes o amistats amb persones estrangeres.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Els problemes de la feina es van resolent de mica en mica i l'ambient laboral és més agradable. La parella pot estar un pèl irascible i t'anirà bé entendre el seu malestar.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Una amistat et mostra la seva atracció i interès sentimental. Dies d'anar a conferències o fins i tot cap a la possibilitat que siguis tu qui ha de parlar davant els altres.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol):

Augmenta la teva sensació de seguretat i deixes algunes pors enrere. Al sector laboral reps una bona notícia. Això pot ser una renovació de contracte o un augment de sou.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Amb la conjunció Sol/Mart et sents decidit a dur endavant un projecte laboral en solitari. Pot sorgir una forta atracció amb algú amb qui parles habitualment per la xarxa.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Aconsegueixes entendre amb profunditat un assumpte al qual li donaves moltes voltes. Pel que fa a l'amor, entres en una etapa de més responsabilitat afectiva i compromís.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Si ja tens una edat, pots estar cansat de treballar i penses a jubilar-te anticipadament. L'àmbit de la salut demana una mica d'atenció i organitzar els hàbits quotidians.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

La potent conjunció Sol/Mart al teu signe pot fer que et reafirmis de manera més directa, però mira de no ser invasiu. Al sector laboral pots assolir més responsabilitat.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Els assumptes laborals o un projecte personal poden treure't el son. La paciència serà una bona aliada. Et mostres més comunicatiu que de costum i pots fer noves amistats.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Passes a l'acció i comences a fer coses que et fan sentir bé o que et diverteixen. En l'amor, t'has tornat exigent i si no és la persona adequada prefereixes estar sol.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Final d'etapa al sector professional. Si ja has tocat sostre a la feina, cerques altres opcions més interessants. Possible xoc d'egos amb el pare o una persona d'autoritat.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

La conjunció Sol/Mart a Casa IX pot inclinar que pensis a emigrar per trobar feina. En l'amor, si algú que acabes de conèixer no et fa sentir bé, fes cas a la intuïció.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

INFRAFINANÇAMENT PERSISTENT

El dèficit de finançament afecta la competitivitat de les empreses i té repercussions en el benestar social. Aquesta conclusió no ha aparegut de cap trobada independentista, sinó d'un informe de la Cambra de Comerç, que, com és sabut, està dirigida des de fa unes setmanes per un grup d'empresaris que es van presentar a les eleccions posant de manifest que no tenien intenció d'abraçar cap ideari polític –que, paradoxes de la vida, també és una manera de fer política–. En tot cas, el primer informe econòmic que s'ha presentat sota la presidència de Josep Santacreu ve a posar de manifest que, s'abràci l'ideari que s'abràci, les dades són tossudes. Catalunya té una doble via d'infrafinançament (ni es pressuposta el que li correspondria per PIB ni per nombre d'habitants i, a sobre, no s'acaba executant el que es pressuposta).

L'informe que la Cambra presentava dijous passat, i, per fer una primera anàlisi de l'estudi, cal retenir un parell de dades: Catalunya representa un 19% del PIB de l'Estat i, en població, un 16%. Retinguda aquesta dada, uns primers titulars. Les inversions de l'Estat a Catalunya, la major part de les quals destinades a infraestructures, suposen el 10,7% del PIB. Tot i que diuen que les comparacions són odioses, el contrast del balanç amb la Comunitat de Madrid, amb el 19,3% del PIB i el 14% de la població, és palès: a Madrid hi arriben l'equivalent al 16,6% del PIB. Com que en termes de percentatges costa fer-se una idea, es pot fer la traducció a diners: si Catalunya rebés en inversió l'equivalent al PIB per habitant, tindria 1.400 milions d'euros més cada any.

Però el problema encara va més enllà. Del que es pressuposta per a Catalunya, s'acaba executant, en termes mitjans, un 60%. A Madrid se supera el 100%. Només que l'execució pressupostària fos a Catalunya igual que la mitjana estatal, un 70%, hi hauria 580 milions d'euros més d'inversió.

Amb una metodologia que fuig dels extrems del debat, la Cambra posa, negre sobre blanc, algunes conclusions que haurien de provocar reflexions sobre els motius pels quals el descontentament català s'ha fet gran i ha arribat a extremar-se. Hi ha un factor que és determi-

nant, particularment per la persistència amb què es produeix. Catalunya és la quarta àrea de l'Estat amb més PIB per càpita (el superen les àrees amb règim fiscal propi –Euskadi i Navarra– i, és clar, Madrid). Però és la 10a quan es comparen els recursos públics invertits per habitant. I, més enllà, la 12a si es prenen en consideració els paràmetres de l'Índex de Progrés Social que marca la Unió Europea.

Aquestes són les dades generals, però si es tanca més el pla es podrà comprovar fins a quin punt aquest infrafinançament, que cal insistir que es produeix any rere any, de manera persistent, afecta la competitivitat del país i també als serveis que reben els seus ciutadans. A més de les infraestructures, que tenen un pes important per guanyar competitivitat, el decalatge entre el que Catalunya genera i el que rep també es fa visible en aspectes com la recerca i el desenvolupament. El que inverteixen les administracions públiques i les universitats en R+D+I representa el 0,63% del PIB. La mitjana europea és del 0,76%. La diferència, traduïda en euros, són 303 milions d'euros.

Però més enllà de l'impacte sobre la competitivitat de les empreses, l'informe de la Cambra també assenyalava els dèficits socials que comporta aquest infrafinançament persistent. En sanitat, l'any 2019, Catalunya va destinar 1.524 euros per habitant. És

un 10% menys que el que va destinar-hi Navarra i un 18% menys que el País Basc, les dues comunitats amb capacitat normativa per recaptar els seus impostos i que queden fora d'un sistema de finançament caducat i manifestament millorable. Són, a més, 396 euros menys que el que pertocaria segons el PIB per càpita. Traduït en euros, 3.022 milions. En un any. El mateix exercici es pot fer en polítiques educatives no universitàries. El que tocaria en relació al PIB està 705 euros per alumne per damunt del que finalment s'hi inverteix. Multipliquem els 705 euros pels alumnes matriculats als centres educatius públics del país dona la xifra de 623 milions d'euros. I encara es pot repetir l'exercici en una altra política sensible per a la població com és l'habitatge. La inversió pública difereix, per sota, en 263 milions d'euros respecte a la mitjana de les comunitats que més recursos hi destinen (Navarra, Madrid i el País Basc).

Es pot convenir que part d'aquests gairebé 4.000 milions d'euros de diferència entre el que pertocaria per població i aportació de PIB en alguns dels aspectes més socials dels pressupostos corresponen a l'establiment de prioritats polítiques del govern. Però no es pot obviar que, amb el sistema de finançament actual, la quarta àrea en PIB per habitant de l'Estat es converteix en la desena en recepció de recursos públics.

Les conclusions de la Cambra a partir de les dades del seu informe són prou clares: "El finançament de Catalunya està condicionat per un model que fa 10 anys que està caducat i que li impedeix tenir un nivell de serveis públics de qualitat mínimament proporcional a la seva capacitat fiscal." La proposta és "passar d'un model molt descentralitzat en les despeses i molt centralitzat en els ingressos, cap a un model que permetés a aquelles comunitats autònomes que ho desitgin assumir un grau superior de responsabilitat fiscal, tant en les despeses com en els ingressos". És a dir, gestionar i recaptar tributs. És com un retorn al passat –aquells temps del pacte fiscal– però la realitat del dia a dia demostra que, amb l'actual context, ni les empreses poden competir ni es pot garantir a la societat un benestar digne d'aquet nom.

INDICADORS

Atonia immobiliària

El preu de l'habitatge ha disminuït el 0,7% a Catalunya en el tercer trimestre del 2023 en comparació amb el segon i se situa en els 2.457 euros per metre quadrat, segons ha informat aquest dilluns el Col·legi de Registradors de la Propietat. Pel que fa a la compravenda d'immobles, les operacions també han retrocedit el 10,7% entre juliol i setembre a Catalunya, amb 21.613 transaccions.

Aire per a l'automoció

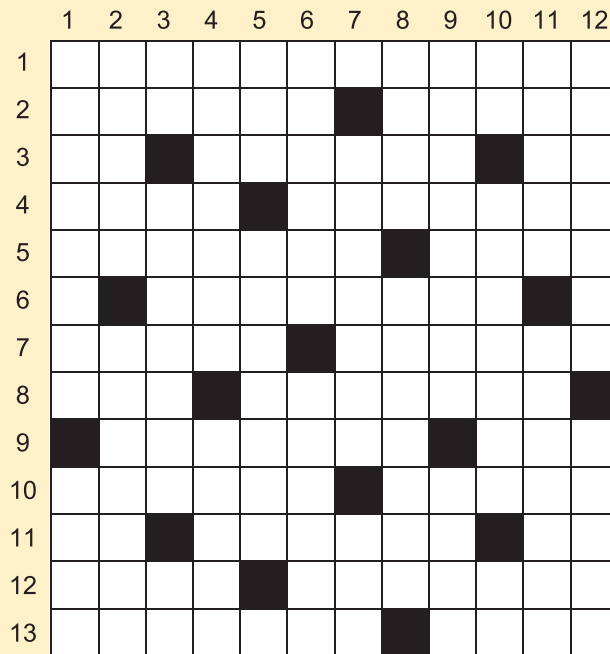
La matriculació de turismes a Catalunya ha tancat l'octubre amb un augment del 22,9% respecte al mateix mes de l'any passat, amb 10.831 unitats. D'aquestes, el 56% representen vehicles de baixes emissions (elèctrics, híbrids, hidrogen o gas) amb 6.095 turismes. En l'acumulat de l'any, a Catalunya s'han matriculat 97.094 turismes, el 17,1% més que el 2022.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Color del son quan el sol es pon (i somies amb el Barça, suposo) (tres mots) / 2. Reconstrueixi el crim del pati. És a l'aixa com a la pera el perol / 3. La part més dura de dos. Vals a ritme nord-americà. Límits de tolerància / 4. Joguina de la nena de Mataró. Avís de trompeta quan la viola es floreix / 5. En Quimet, en Jacintet i tres més tocant. Teoria sobre les ties alterades / 6. La meitat d'un. Cultivades sense tocar terra. L'altra meitat / 7. Fellona, iracunda. Com que està mal barrat devia ser cosa de l'Agustí, l'exiliat / 8. Les seves. Ampolla de whisky al prestatge de proa / 9. Arbust de color de conrall quan era petit. Enemics de Daixoneses i Dalloneses / 10. El vestit en queda amarant a la vall del riu vermell. El prefix preferit dels milanesos / 11. Enmig del verd. Alcalde amb ínfules. De la roca a la tassa / 12. Creï els déus de Roma. Unitat mínima d'expressió infantil / 13. Ni assajat ni assedegat: travessat per un conreu. No prova, com el còctel d'anís.

VERTICALS: 1. Experimenten dilatacions per efecte d'inhalacions. Es cargolava a la vista de la Mireia / 2. Que fa mal, com les d'Izquierda Unida. Natros els conservem en fotos i els anglesos en discos / 3. L'H tal com sona. Abundosos en neus. Surten dels cafès per entrar a l'escola / 4. Tribus en reserves asfaltades. Quina malícia que li fa, quan maten el gos! / 5. Vocalitzen en vídeo. Subrepticiament dibuixada per ser teixida. Punt de fusió de fluids / 6. Observacions de les millors habitacions. Peix que no cau a la xarxa ans a l'atxa / 7. Cap de l'executiu. Tret de sobre com un ou,

per sota. Introducció a la literatura / 8. Clàssica arma de barber. Peus de la mètrica grega, agafats pels dits / 9. No es pot estar quieta més de seixanta segons. Que imbècil, ha fet malbé el cine! / 10. A hores d'ara qui no té el seu té la seva. Té dificultats per anar de ventre al carrer d'en Josep Pla. Logaritme neperià / 11. Rellotge que en Tintín duia de color blau. Assistentes de bicicleta / 12. Vela declinable. Així ha de pujar la paret, quan baixa.

SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

					3	5		4
						2	8	
			8				7	6
				4	6	3		
	2	8		5			4	7
	4	6	7		8			2
		3	6	9				
		9		2	7			6
7		2		8				

Dificultat: molt fàcil

			5	2	7			
6		4				9	2	7
	7	8						
				3		7		
			7	5			8	4
		7			6			5
4	8			7	3	6		
7	3		6	8	2			4
	2	6		4	5			7

QUADRE NUMÈRIC

4	-		+		2
+		-		-	
	+	8	-	5	9
-		+		+	
2	-	1	+		4
8		2		5	

SOPA DE LLETRES

C	A	N	O	R	A	C	C	A	O
I	D	C	X	S	A	F	N	Y	C
R	V	M	A	S	W	A	A	A	A
B	F	A	A	Ç	C	T	O	C	P
A	U	C	T	I	A	X	G	R	E
I	A	T	R	F	N	D	R	A	I
W	O	E	H	O	U	C	O	P	I
U	M	K	P	E	N	Q	R	R	N
A	N	I	D	R	A	V	A	G	A
K	E	W	I	I	J	Z	V	J	G

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Abric
- Americana
- Anorac
- Caçadora
- Capelina
- Casaca
- Gavardina
- Jaqueta
- Parca
- Ponxo

SOLUCIONS

	5	2	8		
4	3	+	-	2	
	+		-		
9	5	-	8	+	6
	-		-	+	
	7	+	9	-	4

9	2	6	1	4	5	8	7	3
7	3	1	6	8	2	5	4	9
4	8	5	9	7	3	6	1	2
8	4	7	2	9	6	3	5	1
3	6	9	7	5	1	2	8	4
5	1	2	8	3	4	7	9	6
2	7	8	4	6	9	1	3	5
6	5	4	3	1	8	9	2	7
1	9	3	5	2	7	4	6	8

Dificultat: molt fàcil

7	6	2	5	8	1	4	3	9
4	5	9	3	2	7	8	6	1
8	1	3	6	9	4	7	5	2
9	4	6	7	3	8	1	2	5
3	2	8	1	5	9	6	4	7
1	7	5	2	4	6	3	9	8
5	3	4	8	1	2	9	7	6
6	9	1	4	7	5	2	8	3
2	8	7	9	6	3	5	1	4

Dificultat: mitjana

1	B	L	A	U	I	V	E	R	M	E	L	L
2	R	E	C	R	E	I	A	I	X	O	L	
3	O	S	T	O	N	T	A					
4	N	I	N	A	T	U	R					
5	Q	U	I	N	T	E	S	I				
6	U	V	E	R	S	A	D	E	S	N		
7	I	R	O	S	A	B	A	R	T	R	A	
8	C	O	S	C	A	R	O					
9	D	E	D	A	L	E						
10	R	O	S	A	D	A	I	N	T	E	R	
11	E	R	B	A	T	L	L	E				
12	I	D	E	I	X	I	S	C	L	E	T	
13	V	A	S	A	G	V	A	S	V	A		

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret i Valls

'Past Lives'

De Celine Song

Exhaustiu mapa de les emocions

Després de competir en el Festival de Cinema de Berlín i aconseguir reconeixements com el de Millor Film Independent o Millor Guió del 2023 segons l'Associació de Crítics de Hollywood, *Past Lives*, de la directora debutant Celine Song, arriba als cinemes. Es tracta d'una producció dels estudis americans A24, estudi independent que ha viscut un creixement insospitat des de la seva irrupció el 2016, i que avui és sinònim de qualitat i de bon fer. Uns estudis que han aconseguit fer-se un forat en el cinema de terror produint fills de terror d'Ari Aster o Robert Eggers, però també finançant projectes del cinema europeu de Yorgos Lanthimos o Claire Denis o del cinema independent nord-americà com Barry Jenkins, Paul Schrader o Greta Gerwig.

Aquesta òpera prima de la dramaturga Celine Song, resident als Estats Units d'ascendència coreana-canadenca, aporta trets autobiogràfics a una preciosa pel·lícula en què la protagonista és una nena coreana, Nora, que vol ser escriptora i emigra al Canadà amb la seva família, i se separa així abruptament d'un amic d'escola i de jocs, Hae Sung, a Seül. Però el nus dramàtic de la història arranxa amb la reaparició de Hae Sung (Teo Yoo), un retrobament que té lloc al cap dels anys a través de les xarxes socials, i que trasbalsa la vida estable que porta Nora (Greta Lee) en la seva vida en comú amb Arthur (John Magaro). Tot això ens és revelat a través d'un *flashback* que neix en una distesa

seqüència inicial de la protagonista, Nora, ara adulta, amb dos homes en un bar.

La pel·lícula de Celine Song aborda el contrast entre la infància i l'edat adulta amb una mirada melancòlica que repassa els records i valora el pas del temps, les vides passades del títol de la pel·lícula. Una pel·lícula que toca el tema del xoc cultural –arrels, llengua o tradicions– de dos vells amics que han traçat dos camins paral·lels, la migrant coreana integrada en un nou entorn humà i el noi que continua al país d'origen. Un film que toca temes del nostre món modern com és el fenomen de les xarxes socials que han modificat per complet els nostres hàbits diaris. Eines que fan possible esborrar les distàncies, diluir la llunyania, en favor d'una sensació de contacte gràcies a la proximitat, la immediatesa i la visibilitat en les nostres pantalles.

Past Lives se sustenta sobre la fórmula convencional del triangle sentimental amb dos nois i una noia, eix troncal de la comèdia romàntica. Però el resultat d'aquesta excel·lent pel·lícula sobrepassa aquesta fórmula tan tipificada i la subverteix per convertir-se en una proposta atípica, original i diferent. La cineasta aborda la complexitat i riquesa de les relacions humanes, els vincles entre les persones, i ho fa des de la naturalitat, la senzillesa, la quotidianitat. I el resultat és una magnífica exploració del ventall d'emocions i sensacions humanes, entre elles, per descomptat, l'amor. Una pel·lícula bella i commovedora.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Monòleg de Pere Arquillué al Teatre El Patronat de la Garriga

'El cos més bonic que s'haurà trobat mai en aquest lloc'. Direcció. Xavier Albertí. Interpretació: Pere Arquillué. Teatre El Patronat de la Garriga. Diumenge 19 de novembre, 18h.

Aquesta obra de Josep Maria Miró és un monòleg a set veus sobre un petit poble on, aparentment, mai passa res, els seus habitants i els seus secrets. L'obra va rebre el XLV Premi Born l'any 2020.

'L'amic retrobat', a L'Atlàntida

L'amic retrobat. Sala Ramon Montanyà de L'Atlàntida, Vic. Divendres, 17 de novembre, 20.00h.

Amb direcció de Joan Arqué i dramaturgia de Josep M. Miró, arriba a L'Atlàntida aquesta colpidora versió teatral de la novel·la de Fred Uhlman, basada en una història d'amitat i descoberta, en plena arribada de Hitler al poder el 1933. Està interpretada per Jordi Martínez, Quim Àvila i Max Grosse.

CINECLUB

'Lunana, un iac a l'escola'

Bhutan-Xina, 2019. Dir. Pawo Choyning Dorji. Sessió XX Mostra de Cinema Espiritual de Catalunya. Ugyen, un jove mestre, és enviat a l'escola més remota possible: un petit poble glacial de l'Himàlaia anomenat Lunana. Allà es trobarà sense llum ni calefacció i amb una manca total de comoditats a l'aula. Tot i la seva idea d'abandonar el poble com més aviat millor, rebrà una càlida benvinguda per part dels seus habitants. Aquesta petita pel·lícula, honesta i sincera i que forma part d'una filmografia tan desconeguda com és la de Bhutan, ha suposat tot un èxit internacional. Va estrenar-se mundialment al Festival de cinema de Londres i va estar nominada a l'Oscar a la millor pel·lícula de parla no anglesa. Un debut brillant, rodat en uns paratges espectaculars i amb unes grans interpretacions que arribarà al cor del públic de l'ETC.

CINECLUB VIC
Dimarts 21 - 20h
VO en dialecte dzongkha i anglès amb subtítols.
Espai ETC

'Cryptozoo'

Estats Units 2021. Dir.: Dash Shaw. Animació per a adults. Els críptids són criatures l'existència dels quals genera certa controvèrsia. Un dia, l'Amber i en Matt es perden al bosc mentre busquen un lloc per fer l'amor i descobriren una tanca d'alta seguretat. A l'altra banda albiren un críptid amb forma d'unicorn, una experiència que canviarà per sempre les vides. Lauren és una noia que va passar les seves nits sumida en malsons fins que un baku va anar al rescat. Per això decideix convertir-se en criptozòloga i dedicar la seva vida a rescatar aquestes criatures dels qui les exploten. Quan el seu camí es creua amb el d'Amber, Lauren comença a dubtar de l'ús que la civilització donaria a aquestes criatures mítiques, per la qual cosa es planteja protegir-les i deixar-les sempre en l'anonimat.

AC GRANOLLERS
Dimarts 21 - 20h
(VOSC)
Cinema Edison

BUFADORS

Nou Bufador B70W—IA

Eficiència al màxim nivell amb el nou B70W—IA dotat amb un sistema de detecció de fulles que n'autoregula la potència.

A més a més, la nova tecnologia IntArt® millora la regeneració de la gespa tapada per fulles.

No sabem com serà la jardineria del futur, però Vicreu hi serà.

Bufadors
des de 99,00 €

Jardineria intel·ligent
T 93 889 33 52
© vicreu
vicreu.net

VICREU